

Фінляндія здійснює фінансування проектів по Північному виміру з асигнувань на співпрацю суміжних регіонів і через загальний бюджет ЄС. Фінансуються Фінляндією двосторонні проекти співпраці суміжних регіонів, особливо в сферах екології, соціальних питань та охорони здоров'я, допомагають в досягненні цілей Північного виміру.

Північний вимір діє в якості основи при підготовці рішень ЄС в сфері фінансування та проектів. Рішення в області фінансування, прийняті міжнародними фінансовими інститутами, базуються на їхніх власних принципах діяльності та інвестиційних передумови.

Список використаних джерел:

1. Kaisa Korhonen. Ehdotus Pohjolan liittovaltiosta: Valitut ajatukset pohjoismaisen yhteistyön vahvistamiseksi // The Finnish Institute of International Affairs. November 2010. – Режим доступу: http://www.fiia.fi/en/publication/150/ehdotus_pohjolan_liittovaltiosta/.
2. Katie Verlin Laatikainen. Norden's eclipse: the impact of Europe's Common Foreign and Security Policy on Nordic cooperation in the United Nations. – Режим доступу: <http://aei.pitt.edu/7273/1/Laatikainen.pdf>.
3. Dave Denti. Norden and the EU: a long-term approach. – Режим доступу: http://coleurop.academia.edu/DavideDenti/Papers/375996/Norden_and_the_EU_a_long_term_approach.

Феденко О.В.

*кандидат політичних наук, доцент, професор,
Національна академія сухопутних військ*

ПОДІЇ В УКРАЇНІ ЯК ПРИКЛАД ЗМІСТУ СУЧАСНОЇ ВІЙНИ

Сучасною об'єктивною реальністю стає глобалізація як багатомірна міжнародна інтеграція, що охоплює економічну, інформаційну, воєнно-політичну, правову, екологічну, культурно-гуманітарну та інші сфери. Різке збільшення різновидів зв'язків між об'єктами і суб'єктами системи світоустрою, що складається, знижує ступінь контролю над процесами виробництва і споживання зі сторони державних органів і веде до появи якісно нових керуючих структур, які не асоціюють себе з конкретними країнами.

Тому в даний час традиційні погляди на військові конфлікти також зазнають якісних змін. По-перше, війна і збройний конфлікт розглядатимуться в ширшому спектрі форм протиборства. На перший план виходять інформаційна, політико-дипломатична, економічна форми боротьби. Війни і локальні конфлікти кінця ХХ – початку ХХІ століття наочно підтверджують тенденцію зростання ролі цих «небойових» форм протиборства. По-друге, не дивлячись на зростання ролі невоєнних засобів і форм боротьби, зберігається значення військової сили. І по-третє, спостерігається трансформація політичних і стратегічних цілей військових конфліктів, а також способів їх досягнення. Метою військового конфлікту, як правило, є примушення протилежної сторони до ухвалення політичних і економічних умов, які витікають з інтересів агресора [1].

У відповідності до цих концептуальних змін начальник Генерального штабу ЗС РФ В. Герасимов в 2013 році, опублікував статтю з назвою, що «говорить» сама за себе – «Цінність науки в передбаченні». У ній йшлося про те, що «...правила війни» істотно змінилися. Зросла роль невоєнних способів у досягненні політичних і стратегічних цілей, які в ряді випадків за своєю ефективністю значно перевершили силу зброї [2].

«...У збройній боротьбі майбутнього перемога може бути досягнута головним чином лише руйнуванням економічного потенціалу противника...» – це погляд російського військового теоретика В.Сліпченко. Автор стверджує, що «...в умовах зруйнованої економіки... сухопутні війська... приречені спочатку на втрату боєздатності, а потім і на повний розвал. У таких умовах неминуче звалиться і політичний устрій». Проведений О. Владимировим аналіз особливостей війни в сучасних умовах дозволив йому зробити наступні висновки: «Сучасна війна може розглядатися як боротьба ідеологій за домінування в управлінні світом, яка агресивно ведеться націями (державою) за допомогою геополітичних технологій, забезпечених інформаційною, економічною і військовою перевагою з періодичним застосуванням власне військових (збройних) засобів війни» [3, с. 220; 4].

У чому ж полягає принципова різниця між іррегулярною війною і війною традиційною? Традиційна війна – це війна (пряма військова конфронтація) між державами. Фокусом (мішенню) операцій є збройні сили країни як об'єкт нападу. Іррегулярна війна – це війна, в якій беруть участь не тільки держави, але і недержавні утворення. У фокусі операцій в такій війні знаходиться населення країни як об'єкт нападу. Як відзначають експерти, народ є головною мішенню іррегулярної війни. [5]. Ще існують як мінімум дві ключові відмінності гібридної війни від традиційної. Перш за все мова йде про перерозподіл ролей, коли замість класичної збройної боротьби на перше місце виходять методи інформаційного, політичного і економічного протиборства. Наступна відмінність – прискорена легалізація політичних сил, що виступили проти державної влади, шляхом визнання їх права представляти народ, який нібито виступив проти тиранії правителів, що діяли. Тобто здійснюються легітимізація підконтрольних агресорові претендентів на владу і делегітимізація системи, що діє, з її демонізацією. Робиться це незалежно від реального рівня підтримки населенням протистоячих сил. Регулярні ЗС у такому разі вводяться в дію, якщо без цього не вдається вирішити задачу розгрому. Головна ж ударна сила гібридної війни формується на території країни-жертви з її громадян, в більшості своїй не пов'язаних з силовими структурами, тому для позначення цього явища підходить термін «цивільна армія» [3, с. 123; 6].

Нам хотілось би наголосити, що всі зазначені чинники тією чи іншою мірою працюють у ході гібридної війни в Україні. Володар Кремля не приховує прагнення добитися беззастережного домінування Росії на пострадянському просторі, і в цьому випадку відома «формула Бжезинського» про неможливість відновлення могутності Росії без повернення собі контролю над Україною виступає в ролі додаткового подразника [2].

І саме тут доречно подати висловлювання С. Караганова: «Ми (РФ – зауваження автора) не відсиджуємося в окопах, ми разом з китайцями головні постачальники безпеки в світі. Ми зупинили війну в Європі, зруйнувавши плани України. Якби Україна стала членом НАТО, війна була б неминучою. Китайці поставляють економічну безпеку, ми – військово-стратегічну. На жаль, інших постачальників безпеки зараз майже немає» [7]. Російський вплив набув таких загрозливих масштабів, що це змусило шефа британської розвідки Е. Паркера вперше заявити 1 листопада 2016 року в TheGuardian: «Вона [Росія – ред.] використовує весь спектр своїх державних органів для просування своєї зовнішньої політики за кордоном у дедалі більш агресивний спосіб – з допомогою пропаганди, шпигунства, диверсій і кібератак. Росія веде сьогодні діяльність по всій Європі та у Великій Британії» [2].

Це підтверджувалося і раніше. Американський дипломат Джордж Кеннан застерігав про «експансіоністські тенденції Росії», попереджав, що «ця сила має ретельно розроблений і широко розповсюджений апарат для здійснення своєї політики в інших країнах» [8]. З цього приводу в доповіді Національної розвідувальної ради США зазначалось, що малоімовірним є і те, що Росія стане більш відкритою та прогресивною державою до 2025 року [9, с. 19, 28, 83, 177]. Веденням гібридної війни з Україною Росія намагається подолати власний комплекс неповноцінності відносно Сполучених Штатів, претендуючи на статус великої держави. І хоча на сьогоднішній день ніхто не погрожує напасти на Росію, антизахідна істерія знов використовується для відвернення уваги від внутрішніх економічних і соціальних проблем та для консолідації підтримки лідера країни напередодні президентських виборів.

Відповідно до зміни політичних цілей сучасної війни можемо констатувати зміну способів вирішення військових конфліктів, стратегічних цілей і завдань збройної боротьби. На зміну війні з послідовним знищенням угруповань збройних сил противника прийшли інші способи її ведення, що передбачають оволодіння ініціативою і перевагою в інформаційній сфері, здійснюються економічна блокада, політична ізоляція, руйнування (нейтралізація) системи державного управління на місцях і блокування ресурсної бази, цілеспрямований інформаційний вплив на населення країни, підготовка і супровід міжнародної громадської думки, нейтралізуються співчуваючі і потенційні союзники. Таким чином відбувається зсув центру тяжіння на завчасне зниження здатності держави противника і її ЗС до ведення військових дій [1].

Тому сьогодні змістом війни на прикладі України є сукупність економічного, політичного, дипломатичного, інформаційного, військового і інших видів впливу, де збройна боротьба, як ми бачимо, може не мати визначального значення. У будь-якому випадку нам необхідно втілити в життя думку Голови Комітету Європарламенту у закордонних справах Е. Брока: «найгірше, що може трапитися з Росією – це якщо Україна стане демократичною і економічно успішною державою, де пануватиме верховенство права. Це буде катастрофою для Кремля...» [10].

Список використаних джерел:

1. [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://www.mod.mil.by/ru/news/press_center/publications/8523/.
2. Феденко О.В. Гібридна війна в Україні як фактор сучасної холодної війни для Росії // Науковий журнал «Молодий вчений», № 9 (49). – Херсон. – 2017. – С. 119-125.
3. Феденко О., Панасюк В. Еволюція змісту сучасної війни // Військово-науковий вісник, № 24 – Львів: НАСВ, 2015. – С. 219-230.
4. Микрюков В. Теорії війни [Електронний ресурс]. Режим доступу: http://nvo.ng.ru/concepts/2014-05-23/1_theory.html.
5. Грачева Т. Армія на подхваті [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vprk-news.ru/articles/26404>.
6. Сивков К. Во главе с «пятой колонной». [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://vprk-news.ru/articles/25667>.
7. Караганов С. Холодная война: прогноз на завтра [Електронний ресурс]. Режим доступу: <https://www.rg.ru/2017/10/20/karaganov-my-perezhivaem-hudshiu-holodnuiu-vojnuchem-predydushchaia.html>.
8. Телеграмма посольства США в Москве № 511 («Длинная телеграмма») [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://www.ilinskiy.ru/publications/sod/glprot-p2.php>.
9. Глобальні зміни світу – 2025. Доповідь Національної розвідувальної ради США. Переклад з англійської. – Львів: Літопис, 2010. – 188 с.
10. Элмар Брок: худшее, что может случиться с Кремлем – демократическая и экономически успешная Украина. – УНИАН, 23 декабря 2016 г., [Електронний ресурс]. Режим доступу: <http://interfax.com.ua/news/interview/392660.html>.